

Úloha III.1 ... dlouhý film

3 body; průměr 2,75; řešilo 60 studentů

Stahujete si svůj oblíbený film o velikosti 12 GB rychlostí 10 MB/s. Uvažujte, že signál se po kroucené dvojlince pohybuje rychlostí světla a modulace rozprostírá přenosovou rychlost rovnoměrně, tzn. byla-li by 1 b/s, musíme přijmout signál za celou sekundu k obdržení 1 bitu informace. Jak dlouhý úsek kabelu dokáže film zaplnit svými daty, pokud se bude šířit dostatečně dlouhým kabelem?

Kolega tvrdil Michalovi, že 100Gb ethernet má rámce menší než čip.

Keďže modulácia rozprestiera signál rovnomerne, dĺžka signálu (nazvime tak dĺžku úseku kábla, v ktorom sa informácia šíri) bude lineárna voči objemu prenášaných dát d – ak majú dáta A v kábli dĺžku l_A a n krát objemnejšie dáta B má v kábli dĺžku l_B , tak medzi nimi platí vzťah

$$l_B = n l_A,$$

inak povedané, dvakrát objemnejší film bude mať dvojnásobne dlhší signál. Vieme určiť, ako dlho potrvá film stiahnuť, keďže rýchosť sťahovania v je definovaná ako množstvo dát d , ktoré obdržíme za čas t :

$$v = \frac{d}{t},$$

tak za znalosti d a v určíme čas potrebný na stiahnutie:

$$t = \frac{d}{v}.$$

Ak sa signál šíri v kábli rýchlosťou svetla c , tak za čas t , ktorý trvá, než sa do kábla dostane celý signál, sa začiatok signálu dostane do vzdialenosti

$$l = ct.$$

Keďže informácia sa nikde v kábli nemôže hromadiť, tak je vysielaná rovnakou rýchlosťou v , akou je prijímaná. Než bude celá v kábli, potrvá to $t = d/v$, a než sa do kábla dostane celá informácia d , začiatok informácie sa dostane do vzdialenosti

$$l = ct = c \frac{d}{v}.$$

Teraz sa každý bit informácie pohybuje rovnakou rýchlosťou a kým sa prvé začnú na druhom konci kábla prijímať, bude mať tento signál celý čas práve túto dĺžku l . Po dosadení hodnôt z zadania dostávame výsledok (1 GB = 1000 MB):

$$l = c \frac{d}{v} \approx 3 \cdot 10^8 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1} \frac{12 \text{ GB}}{10 \text{ MB} \cdot \text{s}^{-1}} = 3,6 \cdot 10^{11} \text{ m}.$$

Dĺžka $3,6 \cdot 10^{11}$ m znamená, že kábel by dosiahol zo Zeme na Slnko a späť, teda predpoklad, že celá informácia sa naraz zmestí do kábla nie je reálny. Tomu nasvedčujú aj bežné hodnoty času odozvy vzdialeného servera, ktoré sú v rámci kontinentu typicky približne rádu 10^{-2} s až 10^{-1} s, teda pri sťahovaní, ktoré bežne trvá minúty, sa určite nenachádza celá informácia naraz v kábli.

Pri dosadení sme použili vzťah 1 GB = 1000 MB, keďže v zadaní sú použité jednotky GB (slovom *gigabyte*) a MB (slovom *megabyte*), teda využívajúce klasické SI predpony rádu, ktoré udávajú vzťah 1 GB = 1000 MB, rovnako, ako pre jednotky sily platí 1 GN = 1000 MN a pre jednotky energie platí 1 GeV = 1000 MeV. V praxi sú bežne používané aj jednotky

GiB (slovom "gibibyte") a MiB (slovom "mibibyte"), medzi ktorými platí vzťah $1 GiB = 2^{10} MiB = 1024 MiB$, keďže v zadaní sú použité jednotky GB a MB , správny prepočet je $1 GB = 1000 MB$. Pri hodnotení sme však uznávali aj použitie prepočtu s 2^{10} .

Nejasnosť mohla spôsobiť informácia, že dáta sťahujeme cez *dvojlinku*. Krútená dvojlinka je iba označenie použitého kábla. Aj keď prakticky prijímame dáta viacerými linkami, toto je už zohľadnené v rýchlosti sťahovania, ktorá nakoniec určuje, ako dlho k nám budú dáta cestovať. Možno si predstaviť, že každou z dvoch liniek prúdia dáta rýchlosťou $5 MB/s$ a preto je výsledná rýchlosť $10 MB/s$, v zadaní sa však nepíše o rýchlosti po jednej linke, ale o výslednej rýchlosti tak, ako je najrozumnejšie ju definovať, ako reálne množstvo dát, ktoré je presunuté na disk v našom počítači za jednotku času. Preto nie je potrebné (ani správne) deliť čas potrebný na stiahnutie dvomi (ani inou konštantou).

Samuel Kočiščák
samo@fykos.cz

Fyzikální korespondenční seminář je organizován studenty MFF UK. Je zastřešen Oddělením pro vnější vztahy a propagaci MFF UK a podporován Ústavem teoretické fyziky MFF UK, jeho zaměstnanci a Jednotou českých matematiků a fyziků.

Toto dílo je šířeno pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported.
Pro zobrazení kopie této licence navštivte <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>.